

Własności jąder Martina dla funkcji alfaharmonicznych

Mateusz Kwaśnicki

Instytut Matematyki
Wydział Podstawowych Problemów Techniki
Politechnika Wroclawska

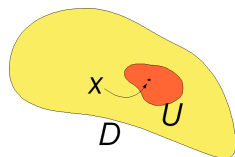
Promotor: dr Tadeusz Kulczycki

Politechnika Wroclawska

Dwie definicje harmoniczności

D — otwarty podzbiór $\mathbf{R}^d$
 $B(t)$ — ruch Browna w $\mathbf{R}^d$
 $\tau_U = \inf\{t \geq 0 : B(t) \notin U\}$

Poniższe dwie definicje są równoważne.

Definicja

$f \in C^2(D)$ jest **harmoniczna** w D , jeśli $\Delta f(x) = 0$ dla $x \in D$.

Definicja

$f \in C(D)$ jest **harmoniczna** w D , jeśli

$$f(x) = \mathbf{E}_x f(B(\tau_U)), \text{ gdy } \bar{U} \subset D.$$

Symetryczny proces alfa-stabilny

Definicja

$X(t)$ — proces Lévy'ego w $\mathbf{R}^d$ o funkcji charakterystycznej

$$\mathbf{E}_0 \exp(i \langle z, X(t) \rangle) = \exp(-t |z|^\alpha)$$

nazywamy **symetrycznym procesem α -stabilnym** w $\mathbf{R}^d$.

$\alpha \in (0, 2)$ – indeks stabilności

$\mathbf{P}_x$ — rozkład prawdopodobieństwa procesu startującego z x

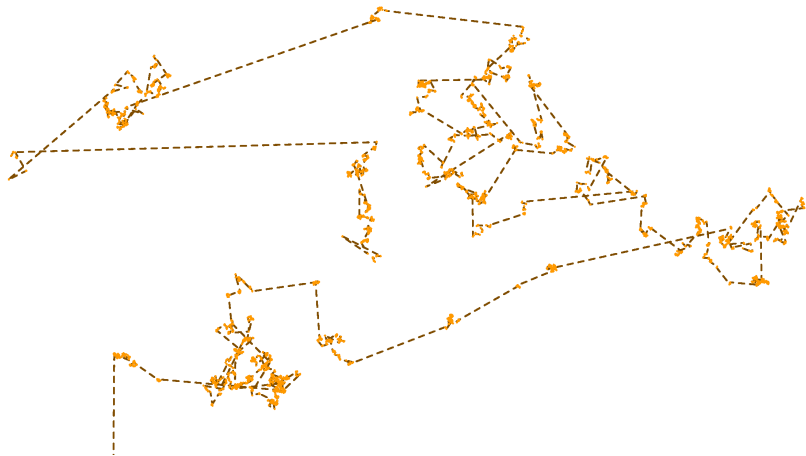
$\mathbf{E}_x$ — związana z nim wartość oczekiwana

Uwaga

$B(\tau_U) \in \partial U$ — ruch Browna ma ciągłe trajektorie

$X(\tau_U) \in U^c$ — proces α -stabilny ma skoki

Przykładowa trajektoria procesu Cauchy'ego ($\alpha = 1$)

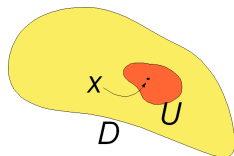

Definicja alfa-harmoniczności

D — otwarty podzbiór $\mathbf{R}^d$

$X(t)$ — symetryczny proces α -stabilny w $\mathbf{R}^d$

$\tau_U = \inf\{t \geq 0 : B(t) \notin U\}$

Definicja

$f \in C(\mathbf{R}^d)$ jest α -**harmoniczna** w D , jeśli

$$f(x) = \mathbf{E}_x f(X(\tau_U)), \quad \text{gdy } \bar{U} \subset D.$$

f jest **singularnie** α -**harm.** w D , jeśli ponadto $f = 0$ na D^c .

Przykład

$$f(x) = \left(\frac{1}{1 - |x|^2} \right)^{1 - \frac{\alpha}{2}}, \quad |x| < 1.$$

Nierówności Harnacka

Nierówność Harnacka

Jeśli $f, g \geq 0$ — α -harmoniczne w D , $B(0, r) \subseteq D$, to

$$\frac{f(x)}{g(x)} \leq C_{d,\alpha} \frac{f(y)}{g(y)}, \quad x, y \in B(0, \frac{r}{2}).$$

Brzegowa nierówność Harnacka (BHP)

Jeśli $f, g \geq 0$ — α -harmoniczne w D , równe 0 na $B(0, r) \setminus D$ i ciągłe do brzegu na $D \cap B(0, r)$, to

$$\frac{f(x)}{g(x)} \leq C_{d,\alpha} \frac{f(y)}{g(y)}, \quad x, y \in D \cap B(0, \frac{r}{2}).$$

Pytanie: co trzeba założyć o D , aby zachodziła BHP?

BHP — krótka historia

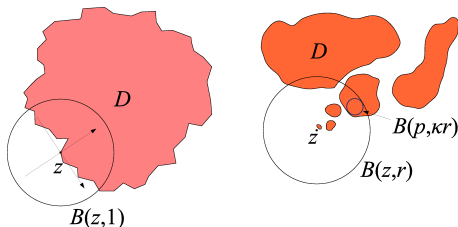
BHP jest prawdziwe, gdy:

- D — Lipschitza, stała $C_{d,\alpha,\lambda}$ (BOGDAN '97)
- D — κ -gruby, stała $C_{d,\alpha,\kappa}$ (SONG, WU '99)
- D — **dowolny**, stała $C_{d,\alpha}$ (BOGDAN, KULCZYCKI, K. '05)

Z BHP w każdym z przypadków wynika twierdzenie o istnieniu granicy:

$$\lim_{D \ni x \rightarrow z} \frac{f(x)}{g(x)}$$

w każdym punkcie $z \in B(0, \frac{r}{2}) \cap \partial D$.

Definicja

$G_D(x, y)$ – **funkcja Greena** procesu $X(t)$:

$$\int_E G_D(x, y) dy = \left| \{t \in [0, \tau_D) : X(t) \in E\} \right|$$

Własności

- $G_D(x, y) = G_D(y, x)$
- $G_D(\cdot, y)$ — *singularnie α -harmoniczne* na $D \setminus \{y\}$
- $G_D(\cdot, y)$ — *ciągła do brzegu* na $D \setminus B(y, \varepsilon)$

Definicja

$$M_D(x, z) = \lim_{D \ni y \rightarrow z} \frac{G_D(x, y)}{G_D(x_0, y)} \quad \text{— jądno Martina}$$

Reprezentacja Martina

Każda $f \geq 0$ singularnie α -harmoniczna na D jest postaci

$$f(x) = \int_{\partial D} M_D(x, y) \mu(dy)$$

dla pewnej skończonej miary $\mu \geq 0$ na ∂D .

Zachodzi, gdy:

- D Lipschitza (CHEN, SONG '98; BOGDAN '99)
- D κ -gruby (SONG, WU '99)
- D **dowolny** (BOGDAN, KULCZYCKI, K. '05; wniosek z BHP i wyniku MICHALIKA i SAMOTIJA '00).

Twierdzenie

- *Brzegowa nierówność Harnacka ma miejsce na dowolnym ograniczonym zbiorze otwartym.*
- *Granice ilorazów funkcji harmoniczných i ciągłych do brzegu zawsze istnieją.*
- *Jądro Martina jest więc zawsze dobrze określone.*
- *W konsekwencji reprezentacja Martina funkcji singularnie α -harmoniczných ma miejsce na dowolnym ograniczonym zbiorze otwartym.*

Co robić dalej?

- Uogólnić wnioski z BHP na dowolne zbiory otwarte.
- Rozważyć bardziej ogólną klasę procesów $X(t)$.

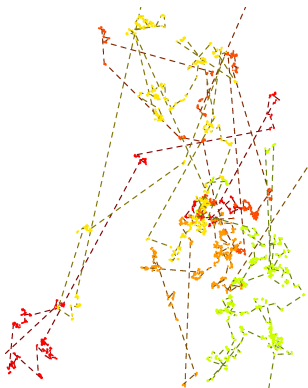
Dodatek — Proces Lévy'ego

Proces Lévy'ego to proces stochastyczny:

- o przyrostach niezależnych i jednorodnych w czasie,
- którego prawie wszystkie trajektorie są cádlàg (są prawostronnie ciągłe i posiadają lewostronne granice).

Każdy taki proces $X(t)$ jest jednoznacznie wyznaczony przez rozkład zmiennej $X(1)$, który może być dowolnym rozkładem nieskończenie podzielnym.

Każdy proces Lévy'ego można rozłożyć na część gaussowską, deterministyczny dryf i proces skokowy — uogólnienie złożonego procesu Poissona.

Mówimy, że f — α -harmoniczna na D jest **ciągła do brzegu** na $U \subseteq D$, jeśli $f(x) = \mathbf{E}_x f(X(\tau_U))$.

Przy założeniu ciągłości f na D^c jest to równoważne ciągłości w regularnych dla D^c wspólnych punktach brzegowych D i U .

Zauważmy, że jeśli $U \subseteq D$, to z mocnej własności Markowa:

$$f(x) = \mathbf{E}_x f(X(\tau_D)) \implies f(x) = \mathbf{E}_x f(X(\tau_U)).$$

Definicja

$D \subset \mathbf{R}^d$ otwarty i ograniczony nazywamy **zbiorem Lipschitza**, jeśli dla każdego $z \in \partial D$ istnieją:

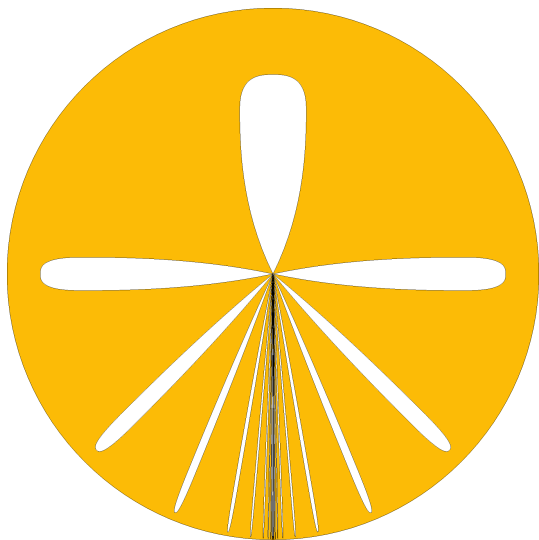
- S — izometria $\mathbf{R}^d$ przekształcająca 0 w z ,
- f — funkcja Lipschitzowska na $\mathbf{R}^{d-1}$

takie, że $D \cap B(z, r)$ jest obrazem przez S obszaru nad wykresem f przeciętego z kulą $B(0, r)$.

Definicja

$D \subset \mathbf{R}^d$ jest **κ -gruby**, jeśli dla każdego $z \in \partial D$ i $r \in (0, 1)$ istnieje $x \in D \cap B(z, r)$ taki, że $B(x, \kappa r) \subset D$.

Dodatek — kontrprzykład do BHP dla ruchu Browna

Dodatek — trzy wzory

Generator

$$\begin{aligned}(-(-\Delta)^{\frac{\alpha}{2}})f(x) &= \lim_{t \searrow 0} \frac{\mathbf{E}_x f(X(t)) - f(x)}{t} = \\ &= \frac{\Gamma(\frac{d+\alpha}{2})}{2^\alpha \pi^{\frac{d}{2}} |\Gamma(-\frac{\alpha}{2})|} \lim_{\varepsilon \searrow 0} \int_{B(0,\varepsilon)^c} \frac{f(y) - f(x)}{|y-x|^{d+\alpha}} dy\end{aligned}$$

Wzór Dynkina

$$f(x) = \int_0^\tau (-\Delta)^{\frac{\alpha}{2}} f(X(t)) dt + \mathbf{E}_x f(X(\tau))$$

Wzór Ikedy-Watanabe

$$\mathbf{P}_x(X(\tau_D) \in E) = \int_E \left(C_{d,\alpha} \int \frac{G_D(x,y)}{|z-y|^{d+\alpha}} dy \right) dz$$

Dodatek — jawne wzory dla kuli $B = B(0, 1)$

Rozkład $X(\tau_B)$

$$\mathbf{P}_x\{X(\tau_B) \in E\} = \frac{\Gamma(\frac{d}{2}) \sin(\frac{\pi\alpha}{2})}{\pi^{\frac{d+2}{2}}} \int_E \left(\frac{1 - |x|^2}{|y|^2 - 1} \right)^{\frac{\alpha}{2}} \frac{1}{|x - y|^d} dy$$

Jądro Martina

$$M_B(x, y) = \frac{(1 - |x|^2)^{\frac{\alpha}{2}}}{|x - y|^d}$$

Dowód BHP (1/4)

Lemat

Jeśli $D \subseteq B(0, 1)$, $x \in D \cap B(0, \frac{1}{2})$, to

$$\mathbf{P}_x\{X(\tau_D) \notin B(0, 1)\} \leq C_{d,\alpha} \mathbf{E}_x \tau_D.$$

Dowód

Wzór Dynkina dla $X(t)$, τ_D i gładkiej funkcji f równej 1 na $B(0, \frac{1}{2})$ oraz 0 na $B(0, 1)^c$:

$$f(x) = \int G_D(x, y) (-\Delta)^{\frac{\alpha}{2}} f(y) dy + \mathbf{E}_x f(X(\tau_D)).$$

Dowód BHP (2/4)

Lemat

Jeśli $D \subseteq B(0, 1)$, $x \in D \cap B(0, \frac{1}{2})$, $E \subseteq B(0, 1)^c$, to

$$\mathbf{P}_x\{X(\tau_D) \in E\} \leq C_{d,\alpha} \int_{B(0, \frac{1}{2})^c} \frac{\mathbf{P}_z\{X(\tau_D) \in E\}}{|z|^{d+\alpha}} dz.$$

Dowód

$$\mathbf{P}_x\{X(\tau_D) \in E\} \leq 4 \int_{\frac{3}{4}}^1 \mathbf{P}_x\{X(\tau_{B(0,r)}) \in E\} dr,$$

α -harmoniczność $z \mapsto \mathbf{P}_z\{X(\tau_D) \in E\}$ i jawny wzór na gęstość $\mathbf{P}_x$ -rozkładu $X(\tau_{B(0,r)})$.

Dowód BHP (3/4)

Lemat

Jeśli $D \subseteq B(0, 1)$, $x \in D \cap B(0, \frac{1}{2})$, $E \subseteq B(0, 1)^c$, to

$$\mathbf{P}_x\{X(\tau_D) \in E\} \asymp C_{d,\alpha} \mathbf{E}_x \tau_D \int_{B(0, \frac{1}{2})^c} \frac{\mathbf{P}_z\{X(\tau_D) \in E\}}{|z|^{d+\alpha}} dz.$$

Dowód

Niech $f(x) = \mathbf{P}_x\{X(\tau_D) \in E\}$. Wtedy $f(x) = \mathbf{E}_x f(Y)$, gdzie $Y = X(\tau_{D \cap B(0, \frac{2}{3})})$. Całkę po $\{\frac{2}{3} \leq |Y| < \frac{5}{6}\}$ szacujemy za pomocą poprzednich lematów, a całkę po $\{|y| \geq \frac{5}{6}\}$ ze wzoru Ikedy-Watanabe.

Dowód BHP (4/4)

Dowód BHP

Wobec ostatniego lematu przez indukcję miarową:

$$f(x) \asymp C_{d,\alpha} \mathbf{E}_{xTD} \int_{B(0, \frac{1}{2})^c} \frac{f(z)}{|z|^{d+\alpha}} dz$$

i analogicznie dla $f(y)$, $g(x)$ i $g(y)$. Stąd BHP.

Dowód Twierdzenia o istnieniu granic

Idea dowodu Twierdzenia o istnieniu granic

Dowodzimy istnienia granicy w $0 \in \partial D$.

Jeśli $D \cap B(0, \varepsilon)$ zajmuje bardzo małą część kuli $B(0, \varepsilon)$, to odpowiednie oszacowanie daje wzór Ikedy-Watanabe.

W przeciwnym przypadku dowodzi się, korzystając z BHP, że oscylacja ilorazu $f(x)/g(x)$ na $D \cap B(0, \frac{\varepsilon}{n})$ jest odpowiednio dużo mniejsza niż oscylacja na $D \cap B(0, \varepsilon)$, o ile n jest dostatecznie duże.